

***‘Dit boek is voor
iedereen die
zichzelf succes en
een rijk leven gunt.
Als ik het kan,
kun jij het ook.’***

**Moussa Mahyu
www.succesleven.nl**

Proloog

Ik kijk op de klok. Half twaalf. Normaal lig ik al anderhalf uur te slapen, maar vanavond is alles anders. Ik ben al uren in vervoering door een overweldigend gevoel dat me volledig in zijn greep heeft. Ik voel me ongekend trots, voldaan, tevreden en vooral dankbaar. Ik ben in het huis van mijn moeder. Ik lig op de grond, op een oud matras, in een bijkamer met oude banken, maar ik voel me rijker dan ooit. Normaal als mijn hoofd het kussen raakt, ben ik meteen weg naar dromenland, maar vanavond verruilt de slaap zich voor een grandioos besef dat niet eerder is ingedaald. Ik heb een nieuwe piek bereikt. Voor het eerst realiseer ik me wat voor een uitzonderlijke prestatie ik heb neergezet. Ik ben op mijn 17e naar Nederland gekomen zonder ooit een dag naar school te zijn geweest. En nu lig ik hier. Ik voel me de rijkste persoon op aarde nu ik besef hoe ontzettend veel ik inmiddels heb bereikt.

In gedachten zie ik mezelf weer lopen als klein jongetje in de Marokkaanse soek. Op deze markt verkoop ik plastic tasjes, ik ben een jaar of elf. Hele dagen werk ik in de brandende zon om aan het eind van de dag twee euro aan mijn moeder te kunnen geven. Als ik geen tasjes verkoop, sjouw ik boodschappen voor mensen die inkopen doen in de soek. Mijn honger om succesvol te worden, wordt daar geboren en huist tot op de dag van vandaag in elke vezel van mijn lichaam. Ik heb blijkbaar een talent om altijd de juiste afslagen te kiezen. En een enorme gedrevenheid om steeds weer boven mezelf uit te stijgen.

Ik denk aan de e-mail van mijn fiscalist vandaag. Kort samengevat: ik hoef me nooit meer druk te maken om mijn financiën. Nooit meer. Als ik wil, zou ik per direct kunnen stoppen met werken. Het universum heeft een duidelijke boodschap vandaag. Al mijn geloof, al mijn offers, al mijn keuzes, mijn continue focus op andere mensen, en al mijn harde werken, betalen zich dubbel en dwars uit. Niet alleen in geld, want door alle veranderingen om deze financiële vrijheid te bereiken, ben ik ook een rijker mens geworden. Voor het eerst ben ik niet alleen trots op mijn financieel bezit, maar ook op mezelf als

ondernemer. Als zoon. Als broer. Als vriend. Als collega. En binnenkort als vader.

Weer een golf met dat warme gevoel. Wat een geschenk dat ik vader mag worden. Naast mijn financiële vrijheid, geloofde ik er altijd in een kind te adopteren of, liever nog, er zelf een te krijgen. De energie stroomt en gutst door mijn lichaam. Is dit allemaal waar of droom ik? Dit gevoel is zo verzadigend dat het onwerkelijk lijkt. Ik heb mijn dromen altijd zo levendig geleefd, dat ik niet weet of de droom nu nog steeds een droom is of dat mijn geloof nu eindelijk werkelijkheid is geworden. Ik schrik. Hard gestommel bij de bovenburen. Het is vrijdag, ze hebben kennelijk een feestje. Mijn droom is dus werkelijk uitgekomen. De zaligheid van mijn geluk vermengt zich met de geur van mijn ouderlijk huis. Niets, werkelijk niets, ruikt zo vertrouwd als het thuisfront.

Wat zou mijn vader trots zijn als hij nog leefde. Wat zou ik graag mijn banksaldo, mijn bezittingen en vooral mijzelf nu aan hem willen presenteren. Mijn gedachten gaan terug naar vier jaar geleden. Ik laat hem iets kleins zien van waar ik mee bezig ben en wat ik ermee verdien. Ik zie zijn ogen glinsteren, zijn blik spreekt boekdelen, vol trots bestudeert hij mij. Zonder woorden vertelt zijn triomfantelijke houding mij alles. Ik voel hem weer naast mij staan. Alles wat ik heb, dank ik aan zijn stap om ooit naar Nederland te gaan en mij te helpen aan een welvarend en rijk land. Hij is dan misschien geen ondernemer, zijn stap om op eigen houtje naar een ver en onbekend land te reizen voor de toekomst van mij en mijn broers en zussen, overtreft elke ondernemersgeest in mij. Ik kan wel een ondernemer zijn, hij is de vader van die ondernemer.

Ik kijk om me heen naar de oude, rode bankstellen. Ik zie mijn vader zitten op zijn vaste plek en voel hem dicht bij mij. Hij is altijd in mijn gedachten, net zoals mijn moeder, die nog leeft. Ik hoop dat ze nog lang en gelukkig bij ons blijft. Mijn liefde voor haar is sterker dan ooit, sinds mijn vader er niet meer is. Ze is niet alleen en zolang ik leef, zal mama nooit alleen zijn. Ik raak het bankstel aan en ga met mijn vingers over de plek waar mijn vader altijd zat. Ik voel de rust in mijn hoofd terugkeren. Langzaam val ik in een heerlijke, diepe slaap.

*‘Wie niet zaait
zal ook
nooit oogsten.’*

Koetjesreep in het Rifgebergte

Moussa 6 jaar

Mijn vader komt alweer bijna naar ons toe! Vanavond spreken we voor de laatste keer een cassettebandje voor hem in, vertelde mijn moeder net. Voor mij is dat een goed teken, want dan komt hij dus binnenkort eindelijk weer in het écht naar ons toe. Ik verheug me er altijd enorm op om hem weer te zien. Het hele jaar is hij in Nederland en moet ik hem missen, maar in de zomer komt hij elk jaar een hele maand naar Marokko om vakantie met ons te vieren. Ik weet niet precies hoelang een maand duurt, maar een maand met mijn vader duurt sowieso te kort.

Ik kijk er zo naar uit hem weer bij me te hebben. De tijd is geweldig als hij er is, ik wil dan elke minuut van de dag en nacht bij hem zijn. Als hij er is ben ik intens gelukkig, want zijn aanwezigheid voelt warm en hij ruikt ook zo lekker. Ik probeer zijn geur altijd helemaal in me op te nemen, zodat ik hem nog een beetje bij me kan houden als hij weer naar Nederland gaat. Ik mis hem dan enorm, maar ik weet dat hij dit doet om mijn moeder, mij en mijn broers en zusjes het beste leven te geven. Mijn vader is mijn allergrootste held.

Mijn oom, de broer van m'n vader, komt binnen en ik storm van het dakterras naar beneden. Hij is eindelijk terug van de lange lift naar het dorp Tafersite. Daar haalt hij elke maand het cassettebandje op dat m'n vader voor ons in Nederland inspreekt en dan naar de slager daar opstuurt. Ik kruip naast mijn twee grotere broers, mijn kleine tweelingzusjes, mijn tante en oom, en mijn moeder en oma, op de matrasjes op de grond. Ik maak een lekker plekje tussen alle kussentjes. Oma zet de cassetterecorder aan en ik ben blij m'n vaders stem weer te horen! Hij vertelt over Nederland en zijn werk, dat wij goed moeten luisteren, lief moeten zijn voor onze moeder en dat hij snel weer komt. Ik ben al in gedachten bezig met wat ik wil zeggen tegen hem. Oma mag eerst, want de volgorde gaat altijd van oud naar jong.

Ik ben eindelijk aan de beurt, de cassetterecorder staat nu bij mij. Ik haal diep adem en schraap mijn keel, want ik heb me stellig vorgenommen het in één keer goed te doen. Ik druk op de opnameknop:

As-salāmu ‘alaykum (vredige groet), vader van mij. Het gaat heel goed met mij. Hoe gaat het met u in Nederland? U zei op uw laatste cassettebandje: “Wees braaf voor je moeder en niet vechten met je broer.” Braaf voor mijn moeder ben ik wel en ik luister goed, maar vechten met mijn broer doe ik nog wel soms.

Ik ben nu een grote jongen. Ik haal zelf water bij de bron, op het paard, en ik help mijn oom op de akkers. Wanneer ik meehelp op het land, draag ik mijn laarzen. Ik wil niet dat mijn schoenen vies worden door de aarde. Ook ben ik helemaal in m’n eentje lopend naar de soek gegaan. Ik ben daar de hele dag geweest en ben ook weer alleen naar huis gegaan! Nu ken ik de weg en ben ik niet meer bang om alleen dat lange stuk te lopen. Ik ga er snel weer heen.

Vader, zorg goed voor uzelf en wees in goede gezondheid. Ik mis u elke dag en ik hoop dat u ons snel komt bezoeken voor de vakantie. Ik hoop dat u weer lekker Hollands snoep meeneemt. Die zoutige en donkere snoepjes vind ik heel lekker, net zoals die kleine chocoladereepjes in een papiertje. O, ik ben trouwens gekrabd door een kat laatst. Ik wens u heel veel succes in Nederland.

Beslama a baba (wees veilig, vader).

Ik druk op ‘stop’. Ik ben tevreden over wat ik heb gezegd. M’n vader weet nu de belangrijkste dingen over mij en ik hoop dat hij trots op mij zal zijn. De cassetterecorder gaat weer naar het midden van de lage tafel, mijn moeder drukt voor de laatste keer op de opnameknop en met z’n allen sluiten we af door samen te klappen en liedjes te zingen. Het voelt dan net of mijn vader een beetje bij ons is.

***‘Ik weet niet precies hoelang
een maand duurt, maar een maand met mijn vader
duurt sowieso te kort.’***

Voorzichtig sta ik op, want de gloeilamp op tafel mag zeker niet omvallen. Er zit een soort netje omheen en dat gaat snel stuk. De lamp is gevaarlijk voor kleine kinderen, dus ik mag er nog niet zelf mee lopen. Als ik echt licht nodig heb, krijg ik van m'n moeder een zaklamp. Ik loop naar boven, naar ons dakterras, want ik wil even alleen zijn. Omdat het bijna zomer is, is de lucht lekker warm. Gelukkig maar. Omdat we geen elektriciteit hebben, slapen we in de winter onder heel veel dekens en heb ik vaak ijskoude voetjes, maar straks kan ik lekker warm naar bed. Ik kijk naar alle bergen om me heen. De maan schijnt zo fel dat we buiten geen licht nodig hebben. Ze is als een grote zaklamp van het heelal. Zou m'n vader nu ook naar de maan kijken? Zou die er in Nederland hetzelfde uitzien?

Ik kijk naar het schaap in de hoek van ons dakterras. Er is nog veel vlees over van het Offerfeest. Als we het schaap in huis bewaren, gaat het stinken. Buiten in de zon, met veel zout eroverheen, kan het vlees indrogen en dan blijft het veel langer houdbaar. Dat is maar goed ook, want hoe lekker we het vlees ook vinden, we krijgen het nooit binnen twee dagen op. M'n vader vertelde ooit dat hij in Nederland een koelkast heeft. Er bestaan dus kasten waarin het zo koud is dat je eten er heel lang goed in blijft. Zou hij dan een heel schaap in zijn koelkast hebben bij het Offerfeest? Ik ga hem al deze vragen stellen als ik hem binnenkort weer zie.

M'n moeder roept me. Ik moet naar bed. Ik heb net nog aan m'n vader verteld dat ik heel goed luister, dus dat doe ik nu ook en ik loop snel naar beneden.

Nog voordat de zon goed en wel op is, word ik wakker gemaakt. Vandaag gaan we oogsten. Ik vind het heel leuk om mee te helpen met mijn familie. Zo vroeg als we kunnen, voordat het echt té warm wordt buiten, vertrekken we met alle mannen uit de familie. Het dorp uit, de bergen in. Mijn oom zegt dat het weer belangrijk is voor de oogst, maar dat 'wie niet zaait, sowieso nooit zal oogsten'. We hebben gelukkig lange

tijd veel zon gehad, en droog weer is heel goed om het graan te laten rijpen. Ik kijk hoe mijn oom, voorovergebukt, met een sikkels heen en weer zwaait en zo alle granen net boven de wortels afmaait. Hij draagt een soort dopjes om zijn vingers om deze te beschermen. Ik ben nu nog te jong, maar mijn oom zegt dat ik het over een paar jaar ook mag doen.

Het hele jaar help ik mee en elk seizoen zijn er weer andere klusjes. Mijn vader vertelde dat er in Nederland grote winkels zijn waar je het hele jaar alle soorten eten kunt halen, ook uit Marokko! Wij halen ons eten niet uit de winkel, maar van het land. Steeds is er weer ander eten aan de beurt. In rkempo (op het platteland) zijn alle akkers één grote winkel. Wij hebben zo veel verschillende soorten groente en fruit dat ik ze niet eens allemaal kan opnoemen. Mijn oom heeft mij geleerd: je mag van elk stuk land zoveel eten als je wilt, als je het maar niet zomaar mee naar huis neemt. Soms heb ik zo veel mandarijnen gesnoept dat ik er een tijdje niet zoveel zin meer in heb. Gelukkig kan ik dan overstappen op andere lekkernijen, zoals vijgen. Die vind ik zó lekker dat ik er ooit zo veel heb gesnoept dat ik er buikpijn van kreeg. En brandende lippen. M'n moeder zegt dat ik er misschien allergisch voor ben, maar ik ben er nog steeds dol op!

*‘Verse aarde
ruikt naar liefde.’*

We stoppen even met werken om te lunchen. Ik heb brood en zout meegenomen en tomaatjes die ik gister heb geplukt op onze akker vlak bij ons huis. Gezouten brood met tomaat is ontzettend lekker! Of brood met verse olijfolie, die we aan het eind van de zomer weer gaan maken. Olijfolie ruikt lekkerder dan welk parfum dan ook. Of de geur van verse aarde, als we weer gaan ploegen. Ik vind dat verse aarde ruikt naar liefde.

Mijn oom roept me en zegt dat we gaan hooien. Ik mag de voorloper zijn en ons paard leiden. Ik voel me dan supertrots. Mijn oom en de buurman lopen achter mij, ieder aan een andere zijde van het paard, dat een enorm groot net met stro achter zich aansleept. Mijn oom

vertelt me waar we de stroberg gaan maken en samen lopen we erheen. We komen langs ons huis en moeten alleen nog de rivier oversteken. De rivier is niet echt een rivier meer, want alles is helemaal droog en dus meer een grote kuil waar we doorheen moeten.

Voorzichtig daal ik af van de steile helling, maar het paard verstart zich en bezwijkt onder het enorme, zware net met hooi. Het dier valt met een klap hard neer! Van schrik laat ik het touw los en ik kijk achterom naar mijn oom. Ik zie dat hij ook schrikt. Het paard ligt op de grond en kijkt heel raar. De ogen worden groot en de tong hangt naar buiten. Ik vind het eng! Het paard ligt helemaal stil en beweegt bijna niet meer. Het dier ziet er zo zielig uit, liggend naast het enorme net met stro. Dan ziet mijn oom wat er aan de hand is: door de val is een van de touwen van het net zo strak om de nek van het paard gaan zitten, dat het arme dier geen lucht meer krijgt. Ik moet huilen, want het paard lijkt wel dood. Mijn buurman rent zo hard als-ie kan naar ons huis om een mes te halen en snijdt de touwen los. Nog even blijft het paard doodstil liggen, maar kort erna begint het gelukkig langzaam weer te bewegen. Ik ben enorm geschrokken en ik moet weer huilen. Dit keer van blijdschap dat het toch nog goed is gekomen. Mijn oom zegt dat we dit als een les moeten zien en we ons voortaan beter moeten voorbereiden. Als dit midden in de bergen was gebeurd, had het paard het niet gered. We moeten dus altijd goede messen bij ons hebben.

Het paard staat weer op en ik aai het over zijn hals. Ik pak het touw en we gaan verder. Ik voel mijn hart nog steeds hard bonken, dat was echt spannend net! Als we op de juiste plek zijn, maken we het net los en gooien we de eerste lading stro op een hoop. Straks wordt dit een enorme berg! Aan het eind van de zomer is er een hooifeest en daar is m'n vader ook altijd bij. Hoe groter de berg, hoe beter je familie het doet. Het is in die tijd heel warm in de zon en mijn lichaam en zweet ruiken dan lekker zoet. Ik kijk ernaar uit een heel grote berg te maken, zodat m'n vader heel trots is als hij er weer is.

Eenmaal thuis vertel ik aan m'n moeder wat we hebben meegemaakt. Ik praat snel en struikel over mijn woorden. Ze zegt dat ik maar even lekker moet gaan spelen met mijn broers. Ik loop naar de patio, in het midden van ons huis, waar ik en mijn broers uren kunnen spelen. Mijn zusjes komen vaak kijken of meedoen als we samen knikkeren, met onze hoepels spelen, verstoppertje doen, blindemannetje spelen of tollen. M'n moeder vraagt mijn broers om met de ezel van de burens water te gaan halen bij de bron, dus ik ga naar het dorpsplein om te kijken of daar nog kinderen zijn om mee te spelen.

Onderweg naar het plein loop ik langs de school Beni Bouyiri, vlak bij ons huis. De meeste kinderen moeten ver lopen naar school, maar ik woon heel dichtbij en kom er elke dag langs. Ik vind het lastig, want ik mag er niet heen, terwijl ik het zó graag zou willen. Volgens mijn moeder heeft het iets te maken met een inschrijving die wij niet hebben. Ik vind het zo jammer, want de school heeft iets magisch. Ik kan uren kijken naar het witte, stenen gebouw en hoe de kinderen in de pauzes met elkaar spelen op het schoolplein. Hoe dichtbij ook, voor mij voelt het als iets wat ver en onbereikbaar is. Ik droom ervan ooit naar school te kunnen en die droom gaat maar niet uit mijn hoofd. Bijna elke dag ga ik op het heuveltje tegenover het gebouw zitten en denk ik aan wat er daarbinnen gebeurt. Mensen worden er heel slim gemaakt.

Omdat ik niet op school zit, mag ik daar ook niet zomaar naar binnen lopen. Dat ik weet hoe het er binnen uitziet, komt door die ene speciale dag dat ik wél naar binnen mocht, tijdens Eid Al-Árch (troonfeest). Ik liep door het gebouw, terwijl ik vol bewondering om me heen keek. Er was een groot feest en ik was zó gelukkig. Ik mocht zelfs even op de houten schoolbanken zitten en dat gaf me een heel goed gevoel. Voor even hoorde ik bij al die andere kinderen die hier elke dag zitten. Op deze dag voelde iedereen als gelijk. Iedereen kreeg een broodje tonijn en dat smaakte heerlijk! Ik wilde nog wel een broodje, maar vond het niet netjes om dat te vragen. Opeens begon iedereen te zingen. Ik kende het liedje niet, maar dat mocht niemand zien, dus ik probeerde de kinderen naast me na te doen en bewoog met mijn mond een beetje mee alsof ik zelf ook zong. Ik weet van de kinderen die naar school gaan dat ze blij zijn als de lessen weer klaar zijn. Ik snap dat niet, ik had daar wel voor altijd willen blijven.

Het duurt nog lang voordat het weer die feestdag is, maar ik kijk alweer uit naar dat broodje tonijn. Misschien was het niet eens zo lekker door de tonijn zelf, maar omdat ik het in de school at. Elke keer als ik hier op de heuvel zit, denk ik aan die feestdag. Van alle kinderen en meesters in ons dorp ben ik vast degene die het allermeeest van onze school houdt.

*‘Eindelijk is er iets waarin
ik beter ben dan de
andere kinderen van ons dorp.’*

Ik loop door naar het plein. Het is er druk, want de school is net uit. Iemand roept mijn naam en ik loop naar de kinderen om met hen te spelen. Het spelen is leuk, maar ik durf hen geen vriendjes te noemen. Als ze erachter komen dat ik niet op school zit, willen ze vast nooit meer met me spelen. Nu denken ze waarschijnlijk dat ik op Imrabten, de andere school in ons dorp, zit en dat laat ik graag zo. Ik voel me altijd een beetje klein in de buurt van deze andere kinderen, alsof ik helemaal nergens verstand van heb. Gelukkig hebben ze het niet door, want anders zouden ze me vast gaan pesten. Ik heb het gevoel dat ik me beter niet te veel onder de andere kinderen kan mengen. Dat het beter is te leren om mezelf te vermaken. Een van de jongens pakt een stokje en schrijft zijn naam in het zand. De andere kinderen doen met hem mee en allemaal schrijven ze sierlijke letters. Ik krijg een brok in mijn keel en besluit weer door te lopen. Ik kan niet lezen. Ik kan niet rekenen. Ik kan niet schrijven. Zelfs niet mijn eigen naam.

Een stukje verderop zitten drie jongens op een muurtje. Ze zijn stiekem aan het roken. Dat kan makkelijk, want je kunt overal vloepapiertjes krijgen en mest ligt overal op straat. Je stopt wat mest in het vloepapier, draait er een rolletje van en klaar is de sigaret. Zelf vind ik er niets aan. Ik was ooit op een bruiloft van iemand in het dorp. Ik kreeg van een jongen een paar échte sigaretten in mijn hand en ik rookte er eentje helemaal op. Ik zat verborgen achter een grote cactusplant. Ik moest hard hoesten en zo verklapte ik mijn verstopplek. Een oudere man sprak me aan en vroeg of het wel goed met me ging.